

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРОЦЕСІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

І. Л. ПЕТРОВА, доктор економічних наук, професор
(Університет економіки та права «КРОК», м. Київ)

Анотація. Мета статті полягає в розгляді взаємозв'язку процесів інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки України. **Методика дослідження.** Вирішення поставлених у статті завдань здійснено за допомогою таких загальнонаукових і спеціальних методів дослідження: аналізу та синтезу, систематизації та узагальнення. **Результати.** У статті обґрунтовано, що умови та перешкоди на шляху розвитку інновацій в економіці є, водночас, загрозами її безпеці. Увагу акцентовано на стратегії нарощування, що спрямована на створення і впровадження власних інновацій та активізацію заходів забезпечення економічної безпеки на кожній стадії інноваційного процесу. **Практична значущість результатів дослідження.** Обґрунтовано, що процеси інноваційного розвитку й забезпечення економічної безпеки економіки є взаємопов'язаними та взаємообумовленими, а їх ефективна взаємодія здатна надати економічній системі України такі якості, як незалежність, стійкість, динамізм, можливість протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. Установлено, що інструментом реалізації цієї взаємодії є стратегія нарощування як продуктивна інноваційна стратегія.

Ключові слова: інноваційний розвиток, економічна безпека, забезпечення економічної безпеки, загрози, стратегія нарощування.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Іманентними ознаками розвитку будь-якої системи є стійкість і змінність. Стійкість системи забезпечує її цілісність, а змінність – динаміку її розвитку. На різних етапах розвитку системи тенденції до стійкості та змінності відчують взаємовплив, взаємообумовленість і домінування однієї чи іншої залежно від особливостей взаємодії внутрішнього й зовнішнього середовища системи. З позицій взаємодії цих двох тенденцій можна описати розвиток економічної системи. Її стійкість як запорука цілісності потребує забезпечення її економічної безпеки. З іншого боку, за відсутності розвитку може відбутися застій, а далі і крах системи. Тобто для забезпечення безпеки економічної системи в майбутньому періоді вже сьогодні потрібні рішучі зміни. Разом із тим у короткостроковому періоді радикальні зміни загрожують безпеці економічної системи, вимагаючи тотальних перетворень. Складні суперечливі

процеси інноваційного розвитку потребують, з одного боку, активних заходів, спрямованих на забезпечення економічної безпеки, а з іншого, заходів щодо усунення перешкод на шляху створення та розповсюдження інновацій.

Інноваційний розвиток економіки України є безальтернативним вектором її подальшого руху, здатним забезпечити не тільки економічне зростання, але й інший соціально-культурний рівень держави. Слід констатувати, що Україна, на жаль, втрачає позиції на ринку інновацій. Сповільнення інноваційної діяльності становить загрозу економічній безпеці держави. У зв'язку з цим проблема пошуку ефективної взаємодії зазначених процесів є актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематика статті відповідає представленим у спеціальній літературі роботам із питань інноваційного розвитку та економічної безпеки. Слід виокремити праці таких учених, як В. Алькема, О. Власюк, В. Геєць, Г. Козаченко, О. Ляшенко, О. Собкевич, А. Сухоруков,

С. Шкарлет та ін. Проте малодослідженим залишається аспект взаємодії процесів інноваційного розвитку та економічної безпеки, розкриття якого є метою даної статті.

Формування цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в розгляді взаємозв'язку процесів інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки України.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. За останні декілька років суттєво збільшився відрив української економіки від розвинених країн у тренді інноваційного розвитку, що створило реальну загрозу економічній безпеці держави. Початок ХХІ ст. ознаменувався розгортанням четвертої промислової революції, що сприяє формуванню шостого технологічного укладу у провідних видах економічної діяльності. Новітня революція характеризується злиттям технологій, повсюдним застосуванням кіберфізичних систем, що розмиває межі між фізичною, цифровою і біологічною сферами. Означаючи порив в ефективності та якості процесів створення матеріальних і духовних благ, четверта промислова революція несе значні загрози людству. На думку Клауса Шваба, серед основних небезпек: нерівний поділ результатів, дивідендів від технологічних досягнень і загроза масового безробіття; ерозія глобального управління; потенціал зловживання робототехнікою, генною інженерією і кіберзброєю; порушення роботи багатьох усталених виробництв [1]. Нові технології руйнують класичні бізнес-схеми, стираючи картинку ринкової взаємодії попиту та пропозиції, надаючи можливість інтернет-діалогу продавця і споживача. Посилаючись на статтю із сайту TechCrunch, Шваб відзначає: «Uber – найбільша компанія таксі у світі – не володіє транспортними засобами; Facebook – найпопулярніший власник медіа – не створює інформаційного наповнення; Alibaba – найцінніший агент роздрібною торгівлі – не має товарів; Airbnb – найбільший постачальник житла – не має жодної власності». Отже, успішні компанії мають нематеріальні активи, не створюючи фізичних. Можна було б зробити вигляд, що розгортання четвертої промислової революції не торкається України, яка нині перебуває в тенетах третього-четвертого укладів (приблизно 96 % видів економіч-

ної діяльності). Проте в умовах глобалізації, усесвітнього поширення інформаційних і комунікаційних технологій, відкритості національних економік як передумов їх виживання, таке «відсторонення» уявляється нереальним.

Між тим актуальні показники інноваційної діяльності в Україні є незадовільними й такими, що мають здебільшого спадну динаміку. Понад 80 % промислових підприємств не займаються інноваційною діяльністю. Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, зменшилась з 18 % у 2000 р. до 16,1 % у 2014 р. [2]. За період 2005–2014 рр. кількість підприємств, що реалізували інноваційну продукцію, упала з 10,2 % від загальної кількості підприємств промисловості до 9,0 %. Обсяги реалізованої інноваційної продукції скоротилися із 6,5 до 2,5 % загального обсягу реалізованої продукції промисловості. Кількість упроваджених нових технологічних процесів (ключовий індикатор інновацій) зменшилась із 1 808 до 1 743 одиниць. Обсяги реалізованої за межі України інноваційної продукції скоротилися з 50 до 29,2 % загального обсягу реалізованої інноваційної продукції промисловості. Відставання України за кількістю інновацій супроводжується їх низькою якістю. За розрахунками експертів, 75 % інвестицій спрямовується у третій уклад і тільки 20 % і 4,5 % – у четвертий і п'ятий технологічні уклади відповідно. У технологічній частині капітальних вкладень (технічне переозброєння і модернізація) теж домінує третій технологічний уклад – 83 %, і тільки 10 % припадає на четвертий. Унаслідок цього у промисловому комплексі України домінують виробництва третього та четвертого технологічних укладів (важке машинобудування, виробництво та прокат сталі, суднобудування, кольорова металургія, органічна та неорганічна хімія), частка яких разом становить від 75 до 94 %. П'ятий уклад (комп'ютеризація, інформатизація, сучасні галузі електротехнічної промисловості та приладобудування, авіаційна, медична, хімічна, фармацевтична промисловість) не перевищує 6–10 %, шостий (мікробіологічна промисловість, наукоємна й високотехнологічна медична техніка, види діяльності, засновані на біотехнологіях, генній інженерії) – 0,6–1 %.

Наведені дані свідчать про негативні тенденції інноваційної діяльності за тривалий час, що дозволяє зробити висновок про явище

застою в економіці України. Крім зазначених, серед ознак застою можна вказати погіршення професійно-кваліфікаційного складу науковців, відплив «мозків» за кордон. Внутрішні та зовнішні індикатори динаміки інноваційної діяльності в економіці України закономірно позначилися на рівні її конкурентоспроможності. За глобальним індексом інновацій (The Global Innovation Index – GII), у рейтингу економічного розвитку Україна у 2015 р. зайняла 64 місце із 142 країн, показник інноваційного потенціалу України (Innovation Input Sub – Index) становив 38,2, тоді як його використання (Innovation Output Sub-Index) – 34,4. Це свідчить про неефективність використання інноваційного потенціалу країни. Чинниками, що обмежують інноваційний розвиток в Україні, є відсутність стратегічного бачення його перспектив, нерозвиненість інноваційної інфраструктури й інноваційних ринків, недостатня інвестиційна підтримка інновацій, низький рівень креативної діяльності. Можна говорити про незацікавленість і низьку соціальну відповідальність усіх суб'єктів інноваційної діяльності за розробку, упровадження та поширення реальних науково-технічних досягнень у виробничі процеси.

Прямим наслідком застійних явищ в економіці, блокування інновацій та зниження конкурентоспроможності національної економіки є посилення загроз економічній безпеці держави. Сутність економічної безпеки ми розуміємо як певний стан економіки країни, за якого забезпечуються її незалежність, стійкість і здатність до розвитку в умовах змін зовнішнього та внутрішнього середовища. Зміни середовища є постійними, хоча й різноманітними за характером, швидкістю, силою впливу на економічну систему. Інноваційні зміни можуть бути руйнівними для економічної безпеки, проте саме вони здатні забезпечити стійкий розвиток економіки на перспективу. Отже, стійкість і змінність як іманентні тенденції розвитку системи виявляються у взаємодії процесів інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки.

Автор цілком погоджується з О. Собкевич, що складовою економічної безпеки є інноваційна, а загрози в інноваційній сфері чинять безпосередній і багатовекторний вплив на економічну безпеку країни [3, с. 53–55]. Серед основних таких загроз необхідно зазначити такі:

- засилля застарілих технологій у базових видах економічної діяльності;
- недостатнє і невизначене за пріоритетами фінансування проведення і впровадження інноваційних розробок;
- деформована структура виробництва з домінуванням аграрно-сировинних галузей;
- відсутність сформованих ринків інноваційної праці, інтелектуальної власності, інноваційних технологій та продуктів;
- неефективне державне регулювання інноваційних процесів;
- висока імпортозалежність виробництва та низька конкурентоспроможність промислової продукції на внутрішніх і зовнішніх ринках.

Крім загроз техніко-економічного профілю, слід зважати на соціальні загрози, які можуть створюватися інноваційним розвитком на ринках праці, у сфері зайнятості населення.

За оцінками експертів, уже за п'ять років відбудеться радикальна зміна професій. Четверта промислова революція торкнеться більше 35 % наявних сьогодні робочих навичок. Такий прогноз дає доповідь Всесвітнього економічного форуму в Давосі «Майбутнє працевлаштування» [4]. До 2020 року актуальними будуть робототехніка та автономний транспорт, штучний інтелект і навчання за допомогою машин, з'являться нові матеріали, біотехнології та геноміка. Через це деякі професії зникнуть, інші будуть розвиватися. З'являться нові професії на противагу зникненню старих. Якщо держава не вживатиме превентивних заходів, дисбаланс на ринках праці може призвести до загострення широкого спектра соціальних проблем. У найближчому майбутньому, щоб бути кваліфікованим на ринку праці, необхідно буде вміти підлаштовуватися до зміни ситуації і розвивати свої навички відповідно до прогресу. У рамках дослідження «Майбутнє працевлаштування» у провідних світових роботодавців запитали, на що вплине такий стрімкий розвиток технологічного прогресу та в якому напрямку буде розвиватися ринок праці. Респонденти визначили 10 навичок, найбільш затребуваних до 2020 року: рішення комплексних завдань, критичне мислення, творчі здібності, управлінські таланти, координація з іншими, емоційний інтелект, здатність міркувати та приймати рішення, орієнтація на обслуговування, навички ведення

переговорів, когнітивна гнучкість. При цьому творчість стане однією із трьох найбільш затребуваних навичок. Нові продукти, технології та способи роботи змушуватимуть працівників бути більш творчими, щоб можна було створювати й застосовувати ці технології, створювати нові продукти та послуги. У свою чергу, розвиток творчості потребує кардинальної зміни управлінської парадигми. Це є серйозним викликом для українського менеджменту, поки ще не сумісного з вимогами четвертої промислової революції.

Разом узяті, названі загрози блокують економічне та соціальне зростання в Україні. За таких умов на перший план висувається завдання створення умов для реалізації національної інноваційної стратегії, яке потребує ефективного використання комплексу факторів: науково-технологічних, фінансово-економічних, техніко-організаційних і соціальних. Важливою умовою імплементації національної інноваційної стратегії є забезпечення економічної безпеки держави, яке спирається на посилення функцій цілепокладання, стратегічного планування, регулювання та контролювання здійснення кожної фази інноваційного циклу [5]. Виходячи із взаємозв'язку процесів інноваційного розвитку та забезпечення економічної безпеки, можна стверджувати про єдину комплексну стратегію забезпечення інноваційного розвитку та економічної безпеки держави як взаємообумовлених процесів, спрямованих на соціально-економічний прогрес українського суспільства.

Стратегічний підхід до управління інноваційним розвитком у контексті економічної безпеки держави є необхідним, оскільки він:

- орієнтований на часові горизонти, адекватні перебігу інноваційних процесів і створення стійкої системи економічної безпеки в майбутньому;

- дозволяє сконцентрувати зусилля на пріоритетних напрямках інноваційної діяльності, своєчасно передбачити їх можливі позитивні ефекти та потенційні загрози;

- комплексно використовує ключові переваги національної економіки у процесі гнучкої адаптації до змінних умов зовнішнього та внутрішнього середовища та забезпечує її динамічну стійкість.

Інноваційна стратегія є визначальною формою реалізації інноваційної діяльності й поля-

гає у виборі найбільш ефективних шляхів технічного й технологічного розвитку на основі довгострокового прогнозування. Вона характеризується взаємопов'язаним комплексом дій, спрямованих на зміцнення життєздатності та конкурентоспроможності національної економіки, її незалежності, стабільності та здатності до розвитку.

Існують різні види інноваційних стратегій, які мають свої ознаки та характеристики. Так, Б. Санто, у книзі «Інновація як засіб економічного розвитку» [6], класифікує їх за рівнями управління:

- інституціональні стратегії (на рівні організації і підприємств);

- центральні стратегії (на державному рівні).

Інституційні інноваційні стратегії класифікують на наступальні та оборонні, проривні та імітаційні тощо. Вибір виду інноваційної стратегії залежить від багатьох чинників: цілей, ресурсів, зовнішнього та внутрішнього середовища.

Центральну інноваційну стратегію можна подати як спосіб сприяння розвитку економіки, здійснення такого впливу на зовнішні умови її функціонування, що дає змогу прискорити інноваційний розвиток і підвищити рівень економічної ефективності. Метою центральної інноваційної стратегії є створення умов для стійкого економічного зростання, виходу інноваційної продукції на внутрішній і зовнішній ринки, заміщення імпортової продукції на внутрішньому ринку за рахунок високого технологічного рівня та конкурентоспроможності виробництва. Відповідно до мети, з огляду на досвід індустріально розвинених країн, а також тих країн, що стали на шлях наздоганяючого прискореного економічного розвитку, можна визначити такі інноваційні стратегії:

- стратегія нарощування, сутністю якої є реалізація комплексу заходів довгострокового характеру, спрямованих на забезпечення поступового нарощування випуску нової високотехнологічної конкурентоспроможної продукції на основі використання власного науково-технічного й виробничо-технологічного потенціалу, а також зарубіжного досвіду, залучення науковців і фахівців (імпорт робочої сили), інноваційних капіталів (імпорт капіталу) (США, Великобританія, Німеччина, Франція);

– стратегія перенесення, яка полягає у використанні досягнень зарубіжного науково-технічного й виробничо-технологічного розвитку за допомогою імпорту технології та освоєння виробництва продукції нових поколінь, закупівлі ліцензій на високоефективні новітні технології. Надалі у країні створюється й розвивається власний науково-технічний і промисловий потенціал, забезпечується відтворення всього циклу (від фундаментальних досліджень і розробок до виробництва й реалізації конкурентоспроможної продукції на ринках країни та за межами) (Японія);

– стратегія запозичень, сутність якої – в освоєнні випуску наукомісткої високотехнологічної продукції, що вироблялася раніше у високорозвинених країнах, на основі використання власного інноваційного потенціалу країни. Надалі забезпечується розвиток науково-технічного та промислового потенціалу, спроможного самостійно провадити роботи за всіма етапами інноваційного циклу – від створення до реалізації інноваційної продукції, та нарощується виробництво продукції (Китай, країни Південно-Східної Азії).

Нині в Україні використовується стратегія запозичень технологій, що обмежує інноваційну активність вітчизняних виробників, призводить до руйнації цілих виробничих комплексів. Спіратися і далі на стратегію запозичень є небезпечним для формування самодостатньої національної економіки.

Щодо вибору стратегії, українські науковці провадять чимало досліджень. Так, в Україні пропонується частково використовувати стратегії запозичень і перенесення, зважаючи на обмеженість ресурсів, брак інвестицій, незадовільний стан національної матеріально-технічної бази виробництва [7, с. 358–361]. Згадані типи стратегій слід використовувати в тих сферах діяльності, де немає наукових напрацювань, але є висококваліфікований трудовий потенціал. Водночас, наголошується, що стратегії перенесення та запозичень несуть певні загрози, пов'язані з можливим трансфером морально застарілих технологій. Як показує досвід технологічного розвитку молодих «азіатських тигрів», ці стратегії зумовлюють консервацію науково-технічної відсталості й посилюють відставання від високорозвинених країн за основними макроекономічними параметрами.

При цьому важливо відзначити, що до стратегій запозичень і перенесення потрібно ставитися з деякими скептицизмом, оскільки необхідно брати до уваги те, що, по-перше, у країнах — «азіатських тигрів» перед прийняттям рішення щодо розвитку майже не було розвинуто власне виробництво; по-друге, такі стратегії були доцільні десятком років тому. Сьогодні відбувається стрімкий науково-технічний розвиток, а отже, відставання в разі застосування таких стратегій буде неминучим.

Дослідники [7, с. 358–361] відзначають, що, хоч Україна й має достатньо розвинену науку за окремими напрямками, необхідні фінансові й матеріальні державні ресурси, комплекс підприємств із добре технологічно організованим виробництвом (в основному на базі підприємств ВПК), стратегія нарощування не може виникнути з цілої низки причин. По-перше, процес приватизації в Україні не спричинив формування великого капіталу, спроможного й зацікавленого в активній участі на інноваційному ринку. По-друге, добре організоване виробництво розосереджене у просторі. По-третє, наукові центри (за винятком кількох державних КБ, прикладних інститутів, що працюють на «оборонку») не залучені в тісні фінансові зв'язки із приватними підприємствами й залишаються бюджетними. По-четверте, висококваліфіковані інженери та працівники також розосереджені в різних галузях і підприємствах, основній їх частині не вистачає необхідної для роботи з інформаційними технологіями кваліфікації.

Проте, зазначеним загрозам суттєво протидіють саме фактори четвертої промислової революції, які долають територіальну розосередженість ресурсів і ставлять проблему залучення до новітніх технологій у ранг виживання. Маємо зауважити, що збереженням нинішньої структури економіки, навіть у разі збільшення ВВП на 3–5 % на рік, неможливо досягти її реального розвитку, тому що за існуючої структури економіки кожна одиниця зростання ВВП потребує ще більш зростаючих для цього витрат. Збільшення частки більш технологічно високих виробництв до 35–40 %, частки наукоємної продукції в економіці до 25–30 %, частки підприємств, що впроваджують інновації, у 3–3,5 рази забезпечить умови для підвищення впливу інновацій на економічне зростання України. Звідси випливає, що перспективною

є стратегія нарощування. При цьому державне регулювання має бути надзвичайно виваженим та обґрунтованим, а заходи щодо забезпечення економічної безпеки національної економіки – доцільними й ефективними.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямку. Процеси інноваційного розвитку й забезпечення економічної безпеки економіки

є взаємопов'язаними та взаємообумовленими. Лише їх ефективна взаємодія здатна надати економічній системі України якостей незалежності, стійкості, динамізму, можливості протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. Інструментом реалізації цієї взаємодії є стратегія нарощування як продуктивна інноваційна стратегія.

ЛІТЕРАТУРА

1. «Четверта Промислова революція» Клауса Шваба [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zbruc.eu/node/46560 (дата звернення: 12.05.16). – Назва з екрана.
2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua (дата звернення: 10.05.16). – Назва з екрана.
3. Собкевич О. В. Перспективи реалізації інноваційної політики у промисловості України: вплив на економічну безпеку держави : монографія / О. В. Собкевич. – Київ : ТОВ «ДКС Центр», 2015. – 336 с.
4. Четверта промислова революція [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [TechToday today.vodafone.ua/posts/chetverta-promislova-revoluciya](http://TechToday.today.vodafone.ua/posts/chetverta-promislova-revoluciya) (дата звернення: 17.05.16). – Назва з екрана.
5. Петрова І. Л. Становлення ринку інновацій в контексті економічної безпеки України [Електронний ресурс] / І. Л. Петрова // Ефективна економіка. – 2013. – № 8. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2221> (дата звернення: 11.05.16). – Назва з екрана.
6. Санто Б. Інновация как средство экономического развития / Б. Санто ; пер. с венг. общ. ред. и вступ. ст. Б. В. Сазонова. – Москва : Прогресс, 1990. – 295 с.
7. Онікієнко В. В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / В. В. Онікієнко, Л. М. Ємельяненко, І. В. Терон ; за заг. ред. В. В. Онікієнка. – Київ : РВПС НАН України, 2006. – 480 с.

REFERENCES

1. «Chetverta Promyslova revoliutsiia» Klaus Shvaba [«The Fourth Industrial Revolution» Klaus Schwab]. (n.d.). zbruc.eu/node/46560. Retrieved from zbruc.eu/node/46560 (accessed 12 May 2016) [in Ukrainian].
2. Naukova ta innovatsiina diialnist v Ukraini [Research and Innovation in Ukraine]. (n.d.). www.ukrstat.gov.ua. Retrieved from www.ukrstat.gov.ua (accessed 10 May 2016) [in Ukrainian].
3. Sobkevych, O. V. (2015). *Perspektyvy realizatsii innovatsiinoi polityky u promyslovosti Ukrainy: vplyv na ekonomichnu bezpeku derzhavy* [Prospects implementation of innovative policies Industry of Ukraine: the impact on the economic security of the state]. Kyiv: TOV «DKS Tsent» [in Ukrainian].
4. Chetverta promyslova revoliutsiia [Fourth Industrial Revolution]. (n.d.). <http://today.vodafone.ua/posts/chetverta-promislova-revoluciya>. Retrieved from <http://today.vodafone.ua/posts/chetverta-promislova-revoluciya> (accessed 17 May 2016) [in Ukrainian].
5. Petrova, I. L. (2013). Stanovlennia rynku innovatsii v konteksti ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Formation of market innovation in the context of economic security of Ukraine]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 8. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2221> (accessed 11 May 2016) [in Ukrainian].
6. Santo, B. (1990). *Innovacija kak sredstvo jekonomicheskogo razvitija* [Innovation as a means of economic development]. (B. V. Sazonov, Trans.). Moscow: Progress [in Russian].

7. Onikiienko, V. V., Yemelianenko, L. M., Teron, I. V. (2006). Innovatsiina paradyhma sotsialno-ekonomichnoho rozvytku Ukrainy [Innovative paradigm of socio-economic development of Ukraine]. V. V. Onikiienko (Ed.). Kyiv: RVPS NAN Ukrainy [in Ukrainian].

И. Л. Петрова, доктор экономических наук, профессор (Университет экономики и права «КРОК», г. Киев). **Взаимосвязь процессов инновационного развития и обеспечения экономической безопасности Украины.**

Аннотация. Цель статьи заключается в рассмотрении взаимосвязи процессов инновационного развития и обеспечения экономической безопасности Украины. **Методика исследования.** Решение поставленных в статье задач осуществлено с помощью таких общенаучных и специальных методов исследования: анализа и синтеза, систематизации и обобщения. **Результаты.** В статье обосновано, что условия и препятствия на пути развития инноваций в экономике являются одновременно угрозами ее безопасности. Внимание акцентировано на стратегии наращивания, которая направлена на создание и внедрение собственных инноваций и активизацию мер по обеспечению экономической безопасности на каждой стадии инновационного процесса. **Практическая значимость результатов исследования.** Обосновано, что процессы инновационного развития и обеспечения экономической безопасности экономики являются взаимосвязанными и взаимообусловленными, а их эффективное взаимодействие может предоставить экономической системе Украины такие качества, как независимость, устойчивость, динамизм, возможность противостоять внешним и внутренним угрозам. Установлено, что инструментом реализации этого взаимодействия является стратегия наращивания как продуктивная инновационная стратегия.

Ключевые слова: инновационное развитие, экономическая безопасность, обеспечение экономической безопасности, угрозы, стратегия наращивания.

I. Petrova, Dc. Econ. Sci., Prof. (University "KROK"). **Interaction between processes of innovation development and economic security of Ukraine.**

Summary. The purpose of the article is to consider interaction between processes of innovation development and economic security. **Methodology of research.** The objectives of the article implemented by using the following methods: analysis and synthesis, generalization and systematization. **Findings.** It is grounded that conditions and obstacles on the way of innovation development in economy are the threats to economic security at the same time. Attention is accentuated on the strategy of the growth aimed on creation and implementation of own innovation and activation of economic security means at every stage of innovation process. **Practical value.** It is proved that the processes of innovation and economy's economic security is interconnected and interdependent, and its effective interaction is able to provide the economic system of Ukraine qualities of independence, resilience, dynamism capabilities to withstand external and internal threats. Found that instrument for implementing this strategy is increasing interaction as productive innovation strategy.

Keywords: innovation development, economic security, economic security maintaining, threats, strategy of the growth.